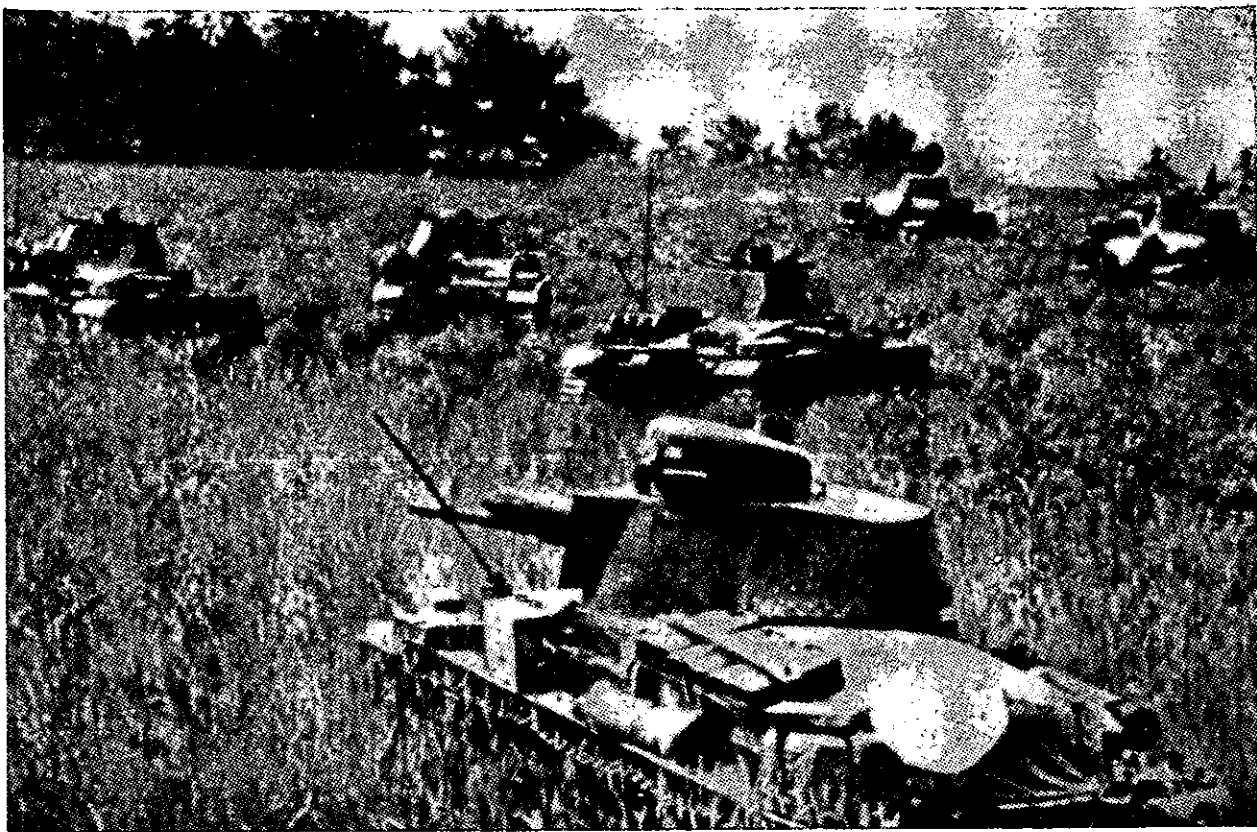

הניידות — אתמול

היכולת להשתחרר מקשיי התעבורה היבשתית, תוך ניצול המימד השלישי ולוא לזמן קצר בלבד. התכונות העיקריות הנדרשות מכלי כזה הן כדלהלן: כושר המראה אנכית ונחיתה אנכית; כושר רחיפה באויר; יכולת לנוע על-פני הקרקע וכן יכולת לשמש מוצב-תצפית ואף בסיס-אש לפגיעה ביעדים קטנים ובמטרות-נקודה.

השוב ביותר שכלי כזה יוכל אף לנוע על פני-הקרקע, לפחות כדי למצוא לעצמו מקלט או מסתור בהיותו מקורקע; רצוי גם שיוכל לבצע תנועות מבצעיות על פני הקרקע וידמה בכך לכלי-הרכב האמפיביים, המסוגלים לנוע על פני הקרקע ובמים כאחת. מסתבר כי תכונות אלו מצויות במסוק יותר מאשר במטוס בעל הכנף הקבועה.

קשה להגדיר בבירור מהן יחידות או עוצבות ניידות-אויר. אין לכנות בשם זה רק אותן יחידות המסוגלות להילחם תוך ניצול המימד השלישי. כל יחידה של כוחות היבשה המובלת בכלי-טיס, עשויה לשמש יחידה ניידת-אויר. אולם יש להבחין בין יחידה מסוג זה לבין יחידות מוצנחות, שכלי-הטיס המטיר סים אותן אל יעדיהן אינם משתייכים לזרוע-היבשה, אין באפשרותן לבצע פעמים אחדות, זו אחר זו, תנועה אל היעד בדרך האויר ולוחמה על פני הקרקע והעברה משם לשטח לחימה אחר.

יש להבדיל, איפוא, באורח ברור בין כוחות מוטסים המופרים לנו זה מכבר, לבין כוחות ניידות-אויר. ודאי הוא, כי הראשונים שימשו חלוצים לאחרונים.

התחזית לעתיד בקרוב

לאחר שניסינו להגדיר את מהותן של יחידות ניידות-אויר יקל עלינו להסביר מה מצפים אנו מהן. כדי שיחידות אלו תהיינה ראויות-לשמן, הכרח להבטיח כי תוכלנה לנהל קרב-קרקע ממושך, דהיינו: להתקיים ולהמשיך בפעולה בשדה-המערכה בכל התנאים — ולעמוד בפני מכלול פעולות-אויב

הנשק הגרעיני מופעל, נתקלים הצבאות המודרניים בצורך להילחם בשטחים נרחבים, מרוחקים ביותר מן המטרופולין ואשר עבירותם קשה. לכך יש להוסיף את קשיי תחזוקתם של חילות-משלוח גדולים, אשר נלחמים באויב המנהל לוחמת-גרילה. כל אלה מחייבים להבטיח לכוחות היבשה כושר ניידות גבוהה ביותר. ולקחי מלחמות אל-גיריה וויאט-נאם יזכירו.

נימוק נוסף לצורך בהגברת ניידותם של כוחות היבשה בימינו הוא כי ככל שקטן סדר-הכוחות המופעל, כן גדל הצורך להבטיח את ניידותו. עקב גודלו הרב של שדה-המערכה, לא יוכל שום צבא להימצא בכל מקום בו הוא נדרש במהירות הדרושה, ביחוד נוכח הסכנות העשויות להופיע מכיוונים אחדים.

לאור האמור, נראה לנו, כי אף בתקופה הגרעינית, עוד יותר מבעבר, מותנים יעילות הצבא, וכוח-ההרתעה שלו — בכושר ניידותו.

הניידות — הכרח שתהלוך את הצרכים ואת האפשרויות

מידת הניידות, מן הראוי לה שתואם למימדי זירות-המערכה הצפויות, לקשיי העבירות בהן ולקצב התפתחותם של המצבים המבצעיים השונים.

הדבר מחייב, כי אמצעי-התעבורה אשר יעמדו לרשותם של כוחות-היבשה יצטיינו בתכונות טובות מאלו של כלי-הרכב הצבאיים הקיימים. אָמנם סביר להניח כי יחול שיפור-מה ברכב, באשר למהירותו, עבירותו, כושר צליחת מכשולי-המים שלו וטווח-פעולתו אך אין בשיפורים אלה, פרט לאחרון, להעלות את הניידות לרמה אליה העלה הנשק הגרעיני את גורם האש. מצב זה יתמיד כל עוד לא נדע לשחרר את כלי-התובלה מתלותם בתנאי התעבורה שעל-פני הקרקע.

אולם, כחלוף הזמן — הרצוי הופך למצוי. הפעלת המסוק נעשית שכיחה יותר ויותר, ופיתוחו הטכני עדיין לא תם. ההמראה האנכית פותחת אופקים חדשים. פיתוחם של כלי-רכב מרחפים על כרי-אויר, דאונים מסוגים חדשים ועוד — מטרתם היא להתגבר על המימד השלישי בשכבותיה הנמוכות של האטמוספירה, כלומר, לפתוח שערים לניידות-אויר.

ניידות-אויר היא תפיסה שעדיין אינה מוכרת די-צרכה

תפיסה זו, אף שקרמה כבר עור וגידים, תוכנה לא הוגדר עדיין סופית. ברור כי ניידות האויר נועדה לשרת את פעילותם המבצעית של כוחות היבשה וחשוב לזכור שניידות האויר היא מושג של לוחמה קרקעית, להבדילו מיבילות האויר.

אפשריות. הכרח, איפוא, כי כוחות אלה ייהנו מכושר ניידות-קרקע משלהם ומעצמאות טקטית מספקת (כולל יכולת אבטחה עצמית). כלי-רכב המסוגל לנוע גם באויר וגם על פני הקרקע, ושיהא מוגן (משוריין) באופן הולם, הוא אשר יספק דרישות אלו. אך בשלב הנוכחי של ההתפתחות הטכנית, כלי כזה הוא עדיין בגדר הדמיון, ואין מנוס מהסתפקות בכלי-טיס פגיע יחסית, אשר טווח-פעולתו קצר, וכושר תנועתו על פני הקרקע מוגבל, והפעלתו מוחנית בתנאי מזג-אוויר יותר מאשר הפעלתו של כלי-תובלה יבשתי. מכאן שאף כי יחידות ניידות-אוויר עשויות להוות חלק אורגני ממערך כוחות היבשה, אין הן בבחינת אמצעי כלי-יכול, ובפרט עקב המחיר הרב של הקמתן ואחזקתן.

כל המשימות שיש לבצען ברציפות על פני הקרקע תישאר-נה גם להבא בתחום תפקידן של עוצבות כוחות היבשה, במובנו המקובל של המושג; אך תמיד יהיה, כמובן, צורך להתחשב באפשרויותיהן המוגבלות, מחמת ההכרח בפיזורן ותנועתן האטית יחסית. לעומת זאת, יוכלו עוצבות ניידות-אוויר להגדיל את טווח

פעילותן לשם איסוף ידיעות על האויב, למשימות-אבטחה במימדים רחבים והן תשמשנה — בהתאם לגודלן ולתנאים בהן תופעלנה — גורם המסוגל להגיב לאלתר על כל מצב שנוצר בקרב, בעיקר בסיוע לכוחות הצמודים לקרקע, כלומר, המפוזרים ולעתים אף מעורבים בכוחות האויב, או לשמש ככוח-התערבות בעורף המערך הידידותי. התערבויות כאלה תהיינה מפתיעות, אלימות וקצרות וניתן יהיה לחזור עליהן כדי לבלום, למשל, חדירת-אויב המסכנת חלק ממערך-הכוחות הכללי. משימות מבצעיות כגון אלו מזכירות במידת-מה את המשימות אותן ביצעו בעבר יחידות הפרשים, ויתכן כי בשל כך נקראה העוצבה נידת האוויר הראשונה שהוקמה בצבא ארצות-הברית בשם „דיביזיית הפרשים ה-1“.

ולסיכום: כוח נייד-אוויר יהיה כוח הכרחי — אף כי בלתי מספיק — כדי לענות על כל צורכי זרוע-היבשה; ולפיכך יש לתכנן את תפעולו בשילוב עם עוצבות-היבשה הרגילות, כאשר כל אחת מהן מבי-צעת את המשימות האופייניות לה.

הניידות — מחר

